

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ЖЕШУВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
УНІВЕРСИТЕТ ПРИКЛАДНИХ НАУК
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВІТОЛЬДА
ПЛЕЦЬКОГО В ОСВЕНЦІМІ

A K A D E M I A
NAUK STOSOWANYCH
w ELBLĄGU

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ: ІННОВАЦІЇ, ВИКЛИКИ, ПЕРСПЕКТИВИ

Збірник тез доповідей за матеріалами
Міжнародної науково-практичної конференції

Мукачево
15 березня 2024 року

УДК 37.013:005.332.2:001.895(043.2)

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 2 від «20» березня 2024 р.)*

A43

Актуальні проблеми розвитку педагогічної освіти: інновації, виклики, перспективи: збірник тез доповідей за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції (15 березня 2024 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2024. 313 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми розвитку педагогічної освіти: інновації, виклики, перспективи». Учасниками конференції розглянуто інноваційні технології у навчанні, викладанні англійської мови та зарубіжної літератури, інтегроване та адаптоване навчання здобувачів освіти, психолого-педагогічні проблеми викладання, навчання та виховання, професійний розвиток майбутнього фахівця, мовна політика та міжнародна співпраця в освіті та науці.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, здобувачів вищої освіти, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Теличко Н.В. – д-р пед. наук, професор;

Розман І.І. – д-р пед. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, професор;

Бопко І.З. – канд. пед. наук, доцент;

Максютова О.В. – PhD, провідний фахівець ВНТД

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

© Мукачівський державний університет, 2024

РОЗДІЛ 3. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ, НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ

Отже, шкільний булінг – це системне та складне явище. Окрім медичних фахівців, які зазвичай працюють з постраждалими від цькування, до вивчення та запобігання цьому явищу повинні безперечно долучатися батьки, вчителі, соціальні педагоги та шкільні психологи.

Список використаних джерел:

1. Кулешова О. В., Міхеєва Л. В. Булінг в освітньому середовищі : аналіз, шляхи подолання. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія «Психологічні науки». Вип. 1. Херсон, 2019. С. 154-158.
2. Olweus D. Bullying at school: tackling the problem. Research Centre for Health Promotion, University of Bergen. 2001 // www.oecdobserver.org.

УДК 808.545:167.1:316-047.37(043.2)

А. В. МОРГУН

Кандидат філологічних наук, доцент,
декан гуманітарного факультету,
Мукачівський державний університет,
м.Мукачєво, Україна

А. В. ПЕТРОВА

асистент кафедри філологічних дисциплін і соціальних комунікацій,
Мукачівський державний університет,
м.Мукачєво, Україна

ПРОБЛЕМА ЧИТАННЯ В АСПЕКТІ СОЦІОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Читання відіграє важливу роль у розвитку суспільства. Воно є не тільки джерелом розширення наших знань, але й впливає на різні сфери людського життя. На жаль, сьогоднішній світ демонструє певний спротив до читання, віддаючи перевагу новітнім технологічним пристроям, швидкому і легкому доступу до інформації. Саме тому проблема читання є неабияк актуальною у цей час.

Читання є головним атрибутом у розвитку будь-якої цивілізації. Саме завдяки ньому людина змогла еволюціонувати і розвиватися як повноцінна особистість у світі, саме як «*Homo sapiens*». Через читання людина отримує нові знання, розширює свої горизонти та розвиває критичне мислення. Це сприяє інтелектуальному розвитку та самовдосконаленню.

Проблема читання є актуальною у наш час, оскільки у сучасному світі все частіше можна простежити тенденцію зниження інтересу до читання у суспільстві, зміну інформаційних потреб читачів та витіснення друкованої продукції на книжковому ринку електронними виданнями.

Зазначену проблему досліджували такі вчені, як Айвазян О. Б., Листвак Г. Б, Анисимов О. М., Гогоуленко О. П., Каракоз О. О., Лісова І. В., Огар Е. І., Сенченко М. І., Серажим К. С. та інші [1].

Загальна статистика читання у світі дає нам уявлення про те, як різні культури сприймають читання та як воно впливає на їхній розвиток. У різних країнах світу спостерігається неоднакова динаміка читання. Це пояснюється як

РОЗДІЛ 3. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ, НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ

загальною якістю життя у тій чи іншій країні, так і рівнем освіченості населення.

У 2016 році президент Центрального університету штату Коннектикут у Новій Британії, Джон Міллер провів дослідження у понад 60 країнах (України серед них не було), щоб дізнатися, які народи найграмотніші, де одним із чільних критеріїв і був рівень популяризації читання в кожній окремій державі. Найважливіше, що дослідження базувалося не лише на тестах-опитуваннях респондентів, а і на таких об'єктивних чинниках, як кількість, доступність і обсяг бібліотек і книгарень, а також накладі друкованих газет і журналів, співставлених із кількістю населення, і роками навчання. У підсумку Міллер разом із Майклом Маккеною видали наукову розвідку «Світова грамотність. Як оцінювати країни та чому це важливо» (2016), де наведено дуже багато цікавих висновків. І найважливіше: країни-переможці мають таку високу грамотність передусім тому, що «їхня монолітна культура цінує читання». Ось перша двадцятка їхнього списку: 1) Фінляндія; 2) Норвегія; 3) Ісландія; 4) Данія; 5) Швеція; 6) Швейцарія; 7) США; 8) Німеччина; 9) Латвія; 10) Нідерланди; 11) Канада; 12) Франція; 13) Люксембург; 14) Естонія; 15) Нова Зеландія; 16) Австралія; 17) Велика Британія; 18) Бельгія; 19) Ізраїль; 20) Польща [2].

Тобто, можемо стверджувати, що у зв'язку з великим масивом інформації, яка сьогодні існує у світі і з неможливістю досягнути її всю та відразу, молодь шукає легких способів оволодіти нею у більш простій і доступній формі [3].

Автор дослідження звертає увагу на те, що молодь – дуже уважна та вимоглива аудиторія. Під час дорослішання, життя посиляє їй нові виклики, необхідність самовизначення, вона визначає власні інтереси, бажання та розставляє пріоритети. Найпопулярнішою серед молоді є психологічна література – 15% респондентів цікавляться таким жанром літератури. Пригодницьку, наукову літературу та детективні романи (8%) вподобала однакова кількість респондентів. Так, за результатами опитування видно, що 7% респондентів зацікавила фантастика і художня проза, а історичні романи, поезію та фентезі вподобали 6% респондентів. Містичну, філософську та військову літературу вподобали 5%, любовними романами, мелодрамами, мемуарами та публіцистикою захоплюється 3% респондентів. Серед опитаних користувачів є певна кількість таких, які захоплюються читанням трилерів – 2% [4].

Слід зазначити, що вся діяльність університетської бібліотеки повинна бути направлена на те, щоб спілкування студента з книгою стало особливою потребою. Тому що читаюча молодь – це громадяни держави, від яких залежить рівень розвитку науки, виробництва, бізнесу, культури. Окремо варто виділити діяльність Наукової бібліотеки Мукачівського державного університету. Значна увага тут приділяється формуванню інформаційної культури здобувачів. З цією метою в бібліотеці постійно проводяться бібліотечні заняття для здобувачів усіх курсів різних форм навчання, дні інформації, на яких бібліотека інформує

РОЗДІЛ 3. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ, НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ

про нові надходження. Крім того, бібліотека МДУ періодично проводить різноманітні виставки, присвячені значним датам, на яких представляються книги, з метою залучити молодь до їх читання.

Список використаних джерел:

1. Айвазян О.Б. Бібліотека в освітньому просторі. Проблеми читання художньої літератури та її популяризація у бібліотеці вишу. *Інформаційний бюлетень № 13*. Хмельницький: ХНУ, 2012. 68с.

2. Анисимова О. М., Корисько Н. М. Сучасна українська книга в житті молоді через призму соціологічного дослідження. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. Київ, 2019. № 4. С. 21-31.

3. Прокопенко Л.І. Молодь і читання у контексті культурологічного дискурсу. *Науковий вісник КНУКІМ*. Київ, 2020. С. 88-90.

4. Сенченко М. І. Читання, соціальна нерівність, електронна книга. *Вісник Книжкової палати*. Київ, 2012. С. 3-6.

5. Серажим К. С. Культура читання в Україні. *Наукові записки Інституту журналістики*. Київ, 2014. С. 44-52.

UDC 37.091.212.7:161.262:165.23

V. B. NECHERDA

Ph.D. in Pedagogical Sciences, Senior Researcher,
Senior Researcher of the Laboratory
of Physical Development and Healthy Lifestyle,
Institute of Problems on Education of the National
Academy of Educational Sciences of Ukraine,
Kyiv, Ukraine

DEVELOPMENT OF PUPIL'S ASSERTIVENESS AS A PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL PROBLEM

Nowadays, assertiveness is an important personal and social resource, as it involves the refusal to depend on other people's attitudes, assessments and opinions, the presence of spontaneous behavior in accordance with one's own moods, motivations, inclinations, interests, as well as self-respect and respect for other people. We agree with the scientific conclusions of the Polish researcher R. Poprawa, who considers assertiveness «a social good that requires a person to be determined in achieving their goals, to recognize their rights and be able to protect them, and at the same time to be ready for reasonable compromise and tolerance» [3, p. 18].

The idea of assertiveness foresees the development of such qualities and skills in an individual that will bring them to a certain level of social courage and freedom and allow them to: be aware of and openly take into account their own goals and interests; evaluate one's behavior, thoughts, emotions and bear responsibility for the consequences of their manifestations; build partnerships with people of different age categories and establish various contacts; correctly criticize the behavior and views of other people; only to decide whether and to what extent to be responsible for their emotions and actions; to change one's opinion and views on the basis of reflection on one's behavior and analysis of the current situation; make mistakes or illogical

ЯК ВАЖЛИВА УМОВА ЕФЕКТИВНОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ НУШ.....	183
ЄФРЕМОВА О. В. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ДИТЯЧИХ СТОМАТОЛОГІВ.....	185
ЖИЖАНОВ О. Ю. АКТУАЛІТЕТИ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ НА УРОКАХ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ.....	186
JOPEK-BIZOŃ MAŁGORZATA LANGUAGE AND SOCIAL BEHAVIOUR.....	188
КОСТЮ С. Й., АЛМАШІ С. І. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ГНУЧКОСТІ, АДАПТИВНОСТІ ТА ІННОВАЦІЙНИХ ПІДХОДІВ ДО ВИКЛАДАННЯ ТА ВИХОВАННЯ.....	190
КОТУБЕЙ В. Ф., ПОРИНЕЦЬ Є. В. КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ ЯК ПСИХОЛОГО - ПЕДАГОГІЧНА СКЛАДОВА СУЧАСНОСТІ.....	192
ЛЕВКО М. І. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧА ВИЩОГО ВІЙСЬКОВОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ.....	194
LULEK BARBARA THE USE OF INTERACTIVE TECHNOLOGIES IN THE EDUCATION OF JUNIOR SCHOOLCHILDREN: ADVANTAGES AND CHALLENGES	196
МАСЛОВА М. М. ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ЦІННОСТІ ЄВРОПИ В УКРАЇНСЬКІЙ ОСВІТІ.....	197
МІХЕСЬВА Л. В., ЧОРНИЙ С. В. ШКІЛЬНИЙ БУЛІНГ ЯК РІЗНОВИД СУСПІЛЬНОЇ АГРЕСІЇ.....	199
МОРГУН А. В., ПЕТРОВА А. В. ПРОБЛЕМА ЧИТАННЯ В АСПЕКТІ СОЦІОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.....	201
NECHERDA V. B. DEVELOPMENT OF PUPIL'S ASSERTIVENESS AS A PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL PROBLEM.....	203
NOWAK J. KONDYCJA PSYCHOSPOŁECZNA UCZNIÓW KLAS VI-VII SZKÓŁ PODSTAWOWYCH - RAPORT Z BADAŃ.....	205
POŁOK KRZYSZTOF ETHNOLINGUISTICS OR CULTURAL LINGUISTICS: CORRELATIVE ASPECTS.....	207
РОГУЛЬСЬКА О. О. АУДІЮВАННЯ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ; ВИДИ АУДІЮВАННЯ.....	208
SOROKOSZ IRENA DYSKALKULIA - SPECYFICZNE TRUDNOŚCI U UCZENIU SIĘ MATEMATYKI	210
UBERMAN MARTA DEVELOPMENT OF CREATIVE SKILLS IN YOUNGER SCHOOLSCHOOL CHILDREN: PEDAGOGICAL STRATEGIES AND METHODS.....	212
ФЕДОРОВИЧ А. В. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ ЯК ОСНОВА НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ.....	214
ФЕДЮНІНА О. І. ВПЛИВ ТЕЛЕВІЗІЙНОЇ РЕКЛАМИ НА СОЦІАЛІЗАЦІЮ ДІТЕЙ У ШКІЛЬНОМУ ВІЦІ: АНАЛІЗ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	216
FERUGA KRZYSZTOF FORMATION OF VALUE ORIENTATIONS IN UNIVERSITY STUDENTS.....	218
ХОМА О. М. РОЗВИТОК ЧИТАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА.....	220
ЧІРІ СТЕФАНІЯ, ГРЕГІРЧАК Д.Б. ДО ПИТАННЯ СІМЕЙНОГО ВИХОВАННЯ.....	222

РОЗДІЛ 4. ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ

АНЩЕНКО В. О. КОУЧИНГ ЯК ІННОВАЦІЙНА ПЕДАГОГІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ-ПЕНІТЕНЦІАРИСТІВ.....	225
ANTALOVTSI VIKTORIJA DEFINING THE TERM “READING TECHNIQUE” IN TEACHING FOREIGN LANGUAGE READING.....	227

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>